

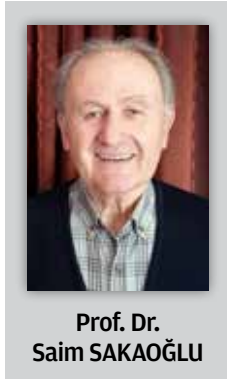

BİR FOTOĞRAFIN HATIRLATTIKLARI: 10

BAYBURT VE BİR FAHRİ HEMŞERİLİK BERATI

Bayburt neresi, bilir misiniz? Acaba Konya'da kaç Bayburtlu var, Bayburt'ta kaç Konyalı? Oturulan yerlere bağlı nüfus sayımlarının hangi kurallara göre yapıldığını bilmiyorum. Mesela, askerler, öğrenciler nasıl sayılır, bilmiyorum. Ancak eğer istatistikler bizi aydınlatıyorsa en azından yukarıdaki iki soruyu cevaplandırabiliriz.

Bayburt'u aslında taaa ortaokul sıralarında öğrenmemiz gerekirdi ama ad kısa olsun diye bazı yerleşim birimleri ada alınmamış. Coğrafya kitapları Doğu Karadeniz'den başlayan çok ilgi çekici bir karayolunu mutlaka yazarlar: Trabzon-Erzurum-İran Transit Yolu. Gerçekten bu yol çok önemliydi. Şimdi aynı önemini koruyor mu, onu da bilmiyorum. Bu yolun üzerinde minik bir şehrimiz var: Gümüşhane. Bir de onun kendinden daha kalabalık bir ilçesi vardı: Bayburt. 1969 derleme seferlerimde tanıştığım her aydın Bayburtlu il olmalarını istiyordu. Çünkü, yatırımlar hep il merkezinde kalıyordu. Sonuçta 1989 yılında sevgili Bayburt; Aksaray, Karaman ve Kırıkkale ilçeleriyle birlikte il oluvermişti: Ülkenin en küçük ve en az nüfuslu ili... Belki Tunceli on-

**Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU**

dan da küçüktür. Merkez ilçe ve Aydıntepe ve Demirözü ilçeleri. Plaka numarası mı: 69.

Doktora tezimin konusu Gümüşhane ilimizle ilgili idi ama derleme-lerimin büyük çoğunluğu Bayburt ve Kelkit ilçelerinde gerçekleştirilmişti. Nitekim *Gümüşhane Masalları / Metin Toplama ve Tahlil* adlı tezimizin ikinci

baskısı, Bayburt'umuzun il olmasından sonra yapıldığı için adını da *Gümüşhane ve Bayburt Masalları* olarak geliştirmiştik. Bayburt ve Bayburtlularla ilgili olarak yaptığımız çalışmaların çokluğu il ileri gelenlerinin dikkatini çekmiş ki bana bir fahri hemşerilik beratı vermeyi kararlaştırmışlar.

Nitekim 1999'da belediye başkanı seçilen öğretmen Hükmü Pekmezci Beyefendi, bizim yıllardan beri Bayburt'a yaptığımız hizmetleri bildiği için bu karar onun döneminde alınmıştı. Hükmü Bey, 1999-2004 döneminden sonra tekrar politikaya dönmüş ve 2019 yerel seçimlerinde yeniden başkan seçilmiştir.

Beni önce bilgilendirdiler. Mutlu olup şeref duyacağımı bildirdikten sonra gerekli işlemleri yerine getirdiler.

Bayburt Belediye Meclisi, beni ilk “Fahrî Hemşerileri” olarak kabul etme inceliğini göstermişti. İşte, FAHRÎ HEMŞERİLİK BERATI’nın metni:

“Bayburt’un sosyal ve kültürel kalınmasında, tarihî kimliğinin araştırılmasında gösterdiğiniz üstün gayretlerden dolayı, Bayburt Belediye Meclisimiz, 18 Haziran 1999 tarihinde yaptığı olağan meclis toplantısında sizi bu çalışmalarınızdan dolayı Bayburt’un “FAHRÎ HEMŞERİ”si olarak ilân etmiştir.

Bayburt’umuza bugüne kadar yaptığınız hizmetlerin, bundan sonra da aynı inançla devam edeceği düşüncesiyle, BAYBURT HALKI ADINA size sağlık, mutluluk ve başarılar dilerim.

Hükmü Pekmezci

Bayburt Belediye Başkanı

Bayburt’umuzun kültür insanlarından hemşerim Nahit İmaç Beye-

fendi bu güzel gelişmeyi bir yerel gazetede haberleştirmiştir:

“Hemşerimiz Sayın Prof. Dr. Saim Sakaoğlu”, *Haber 69 Bayburt*, 110, Nisan 2000, 12-13.

Not: Bizim Bayburt Belediye Encümeni tarafından fahrî hemşeriliğe kabul edilmemizle ilgili olarak kaleme alınmış bir yazıdır. Kısa hayat hikâyemiz, hemşerilik beratı ve Bayburt ile ilgili yayınlarımızın listesi yer almaktadır.

Ben Bayburt’u hiç unutmadım, defalarca gidip bildiri sundum, konferans verdim ve bazı düzenlemelerde ön planda görev aldım. Ancak Konya’dan gidiş gelişler birtakım güçlükleri de beraberinde getirdiği için daha seyrek gider oldum. Son yıllarda katıldığım önemli bir toplantı ve sunduğum bildirim de hatırlatmak isterim:

“Bazı Edebî Eserlerde Bayburt Kalesi’nin Ele Alınışı”, *Kaleli Kentler ve Bayburt Kalesi Kongresi, 26-27 Mayıs 2016 Bayburt*, İstanbul 2017, 129-139.

2015 yılında yayımladığım bir bibliyografyayı da bilgilerinize sunmak isterim: *Bayburtlu Zihni ve Bayburt Konulu Yayınlarım (1970-2015)*. Burada bağımsız kitap, makale, bildiri, haber yazısı, köşe yazısı, antoloji bölümü, ansiklopedi maddeleri, vb. türü yayımlarım yer almaktadır. Bu uzun lis-

Fahrî Hemşerilik Beratı

Hükmü Pekmezci
Bayburt Belediye Başkanı

tenin birkaç ana başlığını sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Ancak şu noktayı hatırlatmak isteriz. **Buraya, hemşerilik beratının verilmesinden ÖNCEKİ yayınlarımızdan seçme yapılmıştır.**

A. KİTAPLAR / ZİHNİ İLE İLGİLİ

1. **Bayburtlu Zihnî**, İstanbul 1988, Gençlik Basımevi, X + 187 s.

2. **Bayburtlu Zihnî Bibliyografyası (Hayatı, Eserleri, Sanatı, Nüktedanlığı ve Şiirlerinden Örnekler)**, Ankara 1990, . Yrd. Doç. Dr. Ali Berat Alptekin ile hazırlanmıştır.

3. **Hikâye-i Garibe/Bayburtlu Zihnî**, Konya 1992, Kuzucular Ofset, 137 s.

NOT: Adında Bayburt kelimesi geçmemekle birlikte, doktora tezimiz **Gümüşhane Masalları /Metin Toplama ve Tahlil** (Ankara 1974) de buraya alınabilir.

B. MAKALE, BİLDİRİ VE KONFERANS METİNLERİ / ZİHNİ İLE İLGİLİ

1. “Bayburtlu Zihnî Halk Şairi midir?”, **Türk Kültürü Araştırmaları/TKA**, 26, (1), 1988. Ankara 1988, 141-145.

2. “Bayburtlu Zihnî’yi Tanıyor musunuz?”, **Erciyas**, 13 (155), Kasım 1990, 5-6. 409.

3. Bayburtlu Zihnî’nin Türk Şairleri İçindeki Yeri”, **Türk Halk Kültürü Araştırmaları** 6, 1992, Ankara 1992, 93-100.

Not: 24 Ocak 1990 tarihinde Bayburt’ta il olmasının şerefine verilen konferansın metnidir.

C. FARKLI ANSİKLOPEDİ VE KİTAPLARDAKİ YAZILARIM

1. **Halk Şiirinde Atatürk**, Erzurum 1974, Atatürk Üniversitesi Basımevi, [VIII]+119 s. Dr. Turgut Günay (1942-1978) ile birlikte

2. **101 Anadolu Efsanesi**, İstanbul 1976, Yüksel Matbaası, 270 s.

3. **Başlangıcından Günümüze Kadar Büyük Türk Klâsikleri Tarih / Antoloji / Ansiklopedi, Dokuzuncu Cilt**, İstanbul 1989

4. **Türk Dünyası El Kitabı**, Ankara 1998, [vı]+719 s

5. **Âşıkların Diliyle Cumhuriyet**, Ankara 1998, Bizim Büro Basımevi, XX+299 s.

Ç. BAYBURT’LA İLGİLİ MAKALE VE DERLEMELER

1. Bayburt Halk Edebiyatı: Demirözü Bucağı Mâni ve Bilmeceleri”. **Türk Folklor Araştırmaları / TFA**, 12 (251), Haziran 1970, 5659-5660.

2. “Ölümünün Üçüncü Yılında Âşık Hicranî”, **TFA**, 15 (291), Ekim 1973, 6786-6790.

3. “Derlemeler: Bayburt Manileri”, **TFA**, 13 (263), Haziran 1971, 6010-6011.

4. “Bir Bayburt Masalı: 2, Çöpçü Ahmet”, **TFA**, 13 (267), Ekim 1971, 6118-6119.240.

5. “Bir Bayburt Masalı: 8, Tilki ile Değirmenci”, **TFA**, 14 (274), Mayıs 1972, 6317-6318.

6. “Bey Böyreğ Hikâyesinin Bayburt Rivayeti”, **TKA**, 3-4-5-6, 1966-1969, Ankara 1973, 159-181.

7. Yaşayan Tepegöz Hikâyesi”, **TKA**, XI-XII-XIII-XIV, 1973-1975, Ankara 1975, 50-84.

8. “Halk Hekimliği: Bayburt’ta Sağlık Folkloru”, **TFA**, 15 (293), Aralık 1973, 282.

9. “Bayburt’ta Derlenen Bir Halk Hikâyesi: Hurşit ile Mehri”, **Türk Folklorundan Derlemeler**, 1986 Ankara 1986, (1), 279-297.

10. “Bayburt’ta Derlenen Bir Masal: Gül Sinan’a Neyledi Sinan Gül’e Siyaset”, **Türk Folklorundan Derlemeler** 1988, Ankara 1988, 129-146.

11. “Türk Saz Şiirine Genel Bir Bakış/Bayburtlu Celâli”, **Türk Dili / TD**, LVII (445-450), Ocak-Haziran 1989, 194-196.

12. “Türk Saz Şiirine Genel Bir Ba-

Bayburt

kış/Bayburtlu Hicrânî”, *TD*, LVII (445-450), Ocak-Haziran 1989, 226-227.

13. “Bayburtlu Ermiş Muradına”, *Bayburt Postası*, 3795, 18 Eylül 1989, 1-2.

14. “Dil, Edebiyat ve Folklor Konulu Tebliğlerin Genel Değerlendirilmesi”, *23-25 Mayıs 1988 / Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu / Birinci Kitap*, Erzurum 1989, 208-209.

15. Bayburt Dede Korkut Kültür ve Sanat Şöleni, *Size*, 17 (262), Ağustos 1995, 25-26.

16. “Haberler: Bayburt 3. Dede Korkut Kültür Şöleni ve Dede Korkut ve Bayburt Bilgi Şöleni”, *Türk Kültürü*, 35 (415), Kasım 1997, 687-689.

Elbette fahri hemşeri olduktan sonra yazmaya devam ettiğimizi tahmin etmişsinizdir.

xxx

Bayburt ilimizle ilgili çok hatıralarım var. Bunların bir bölümünü orada derleme yaparken yaşamıştım. Bu hatıralarımızın bazılarını masa başında çalışan arkadaşlarımıza ithaf etmek istiyorum.

Alıçlı, Bayburt’tan kuzeye giden yolun üzerinde sayılır, birkaç kilometre sonra sola sapıp yolunuzu noktalayacaksınız. Eski adı *Kestesi* imiş. Hatta başka köylerde olduğu gibi ona

da küçük bir yakıştırma buluvermişler: *Kestesi / Elinde gül destesi...* Ana yoldan devam ederseniz Uzungöl’ü sağınızda, biraz içeride bırakarak Çaykara üzerinden Of’a doğru yol alacaksınız. Batıya yönelirseniz Trabzon’a, doğuya yönelirseniz Rize’ye ulaşırsınız.

Alıçlı, o yıl birinci sınıfta öğrencim olan, halen Bayburt Üniversitesi’nde Türk halk edebiyatı profesörü olan Hamdi Güleş Bey’in köyü idi. Daha şehirdeki evlerinden köy evine göçülmemişti. İşte Güleş ile ben orayı derlemelerimizin kaynak yeri olarak belirledik.

Çevresindeki köylere ise kâh araç ile, kâh yürüyerek gidiyorduk. Taşkesen’e arabayla gittikten sonra düzlek bir yerde olan Konursu’ya ise yürüyerek gitmiştik. O da ne? Yolumuzun üzerinde bir ırmak yavrusu... O dönemin spor ayakkabılarını bağcıklarını bağlayarak omuzlarımıza atarken çoraplarımızı da ceplerimize yerleştirdik. İki parça eşyamız vardı: Biri gocaman bir teyp, öbürü ise malzemelelimizi yerleştirdiğimiz yol çantası... ‘Ya Allah, ya bismillah...’ diyerek dizlerimize kadar yükselen sudan karşıya geçiyoruz. Tabii bir de bunun dönüşü vardı.

Yağmurdere, Bayburt-Gümüşhane yolunun kuzeydoğusunda bir belde... Git git, yol bitmez. Arabamızın

Hamdi Güleç

tekerinin patlaması üzerine hemen yeni bir plan... Tekerini değiştirip geriye dönüş.

Kale köyü ise anılan anayolun sa-ğında... Kilometresi fazla değil ama tırmanmak gerekiyor. Jeep'imizle bir süre gittikten sonra gördük ki araç yolu yok. Arabamızı dağ başında Allah'a emanet ederek uygun bir yere park edip tırmanmaya başlıyoruz. Ne yazık ki varlığından bilgi sahibi olduğumuz kaynak kişi bizlere kapısını açmadı. Kısacası eli boş dönüyoruz.

Bambaşka bir köy...Adı Siptoros imiş, yeni adı Oruçbeyli. Köyün ilgi çekici bir özelliği var. kısaca anlatalım: Büyük âlimlerden Büyük İrşâdî Baba buralı... *Ahmediyye'si*, *Mevlid'i* var... Hatta yarım kalmış bir de *Kıyas-ı Enbiya'sı*... Bu eseri torunu Ağlar Baba tamamlar. El yazması divanı ise seferberlikte kaybolmuştur. Torununun adı da İrşâdî olmakla birlikte o Büyük İrşâdî, torunu ise Küçük İrşâdî diye de tanınır.

Bu köyde bir gece konakladık. Bizi ağırladılar, bilgilendirdiler. Gecemizin önemli kazançlarından biri bize Büyük İrşâdî'nin *Mevlid'i* nin önemli bir bölümünü okuyup kayda almamızda yardımcı olmalarıdır. *Mevlid'i* dinledikçe Süleyman Çelebi'yi hatırladım.

Yer yer benzer kafiyeli mısraların olduğu kulağımızdan kaçmadı.

Bir de farklı bir hatıra... Bir köyü uğruyoruz. Ancak daha önce bize cevap vermeyen bir köye... Başka bir köye geçerken yol üzerinde olduğu için uğrayıvermiştik. Tesadüf bu ya, köyümüzün öğretmenini tatile gitmemiş, orada imiş. Geldi, buluştuk ve görüştük. Öğretmenimiz bir itirafta bulundu:

“Hocam, zaman zaman sizinki gibi mektuplar gelir, cevap veririz ama uğrayan olmaz. Ben de, siz de uğramazsınız diye cevap vermemiştim.”

Son derleme gezimden 12 yıl sonra yazmaya başladığım *Derleme Gezisi Notları'nın* ne yazık ki, sadece ilkini yayımlayabilmiştik: *Mengüçeli* (Erzincan), 3 (17), Eylül 1981, 6-16 ve oradan kitabımız *Âşık Edebiyatı Araştırmaları Konya*, 2014, 676-683. Bu yazımızdan da iki küçük noktayı alıverelim.

[Masallarımızın başlıca kaynak kişisi] Börek Türk'ü uğurladıktan sonra, kavaklarındaki kargaların sesleriyle ün yapan Çoruh Nehri kıyısındaki bahçelerden birinde çay içip istirahat ederken talebemin (Hamdi Güleç) bir arkadaşıyla karşılaştık. Antalya'nın bir ilçesinde köy öğretmeni imiş. Annesinin hikâyeleri bildiğini söylemesi üzerine hemen evlerine gitmeye karar verdik. ... Saliha Hanım bize verdiği bir Bey Böyrek hikâyesi ile iki masaldan başka masallar da biliyordu.” (s. 680)

“Bu ilk gezimiz ertesi sabah sona erecekti. Son ikindimizi çok medh edilen bir usta malî söyleyicisinden kayıtlar almakla geçirdik....

Sıtkı Çınar bize beşi Celâlî'den, üçü Hicrânî'den, birer tanesi Süm-mânî , Dertli, Esnânî ve Ağlar Baba'dan, ikisi de tapşırmasız [mahlas-sız] olmak üzere 14 şiir okudu.” (s. 882)

Bayburt ve köyleri anlatmakla bitmez. Nice tathî hatıralarımızı saklayan bu ilimizi sevmemek mümkün mü?

TARİHİ OKULLARIMIZ: KONYA SANAYİ MEKTEBİ

Türk toplumunda on sekizinci yüzyıla kadar meslek eğitimi, iş-basında eğitim yöntemini uygulayan “**Ahilik**” ile tüccar, esnaf, zanaatkar ve işçilerin bir araya gelip mesleki konularda görüşmeler yaptıkları “**Lonca teşkilatları**” tarafından yürütüldü. Bu sistemler usta-çırak ilişkileri esasına dayanmaktaydı. Bir meslek öğrenmek isteyenler bir ustanın yanında çıraklıkla işe başlar, bir müddet çalışarak kalfalığa sonra da ustalığa yükselirlerdi.

Avrupa’da meydana gelen sanayi devrimi sonucu olarak mesleki eğitiminin bir okul disiplini içinde yürütülmesi ihtiyacını ortaya çıkardı. İlk sanayi mektebi 1780 tarihinde Fransa’da açıldı. Diğer Avrupa devletleri ülkelerinin iktisadi gelişimleri için gerekli gördükleri meslek okullarını açmaya başladılar.

Osmanlı Devletinde mesleki teknik eğitim kurumlarının ilk temelini oluşturan kurum ıslahhanelerdi. İslahhaneler yetim, öksüz veya fakir çocuklara temel meslek eğitimi kazandırmak amacıyla açıldı. İlk ıslahhane Tuna valisi Mithat Paşa tarafından 1963’de Niş’te açıldı. İstanbul’da ilk sanayi mektebi ise yine Mithat Paşa öncülüğünde 1284/1868’de Sultanahmet civarında açılan “**İslah-ı Sanâyi Mektebi**”dir.

1. KONYA ISLAHHANE MEKTEBİ

Konya’da ilk sanayi mektebi ise “**İslahhane**” adıyla 1870’de Vali Ahmet Tevfik Paşa tarafından açıldı. Bu ıslahhanenin amacı savaş sırasında ordunun ihtiyaçlarına yönelik üretim yapmak ve kimsesiz çocuklara terzilik, kunduracılık ve demircilik gibi sanat dallarında eğiterek yetiştirmektir. Fa-

kat mektep bir “**darüleytam**” gibi görüldüğü için bu proje uzun süreli olmadı. 1923-1928 yılları arasında Konya Sanayi Mektebi müdürlüğünü yapan Cemal Bey, 1928 Mart’ında Konya Muallimler Birliğinde yaptığı “Sanat Mekteplerinin Ehemmiyeti ve Medeniyet Âlemindeki Yerleri” adındaki konuşmasında ilk açılan “ıslahhaneler” hakkında şu değerlendirmede bulunur: “Bu mekteplerin Avrupa’da olduğu gibi yükselmesine itina edilmediğinden semereleri alınamadı. Bu mektepler zamanın terakkiyatını (teknolojik gelişimini) takip ederek yükselmemişlerdir. Bilhassa vilayet merkezlerinde bulunanlar sanat ve ilim yurdu olmaktan ziyade kimsesiz, yetim kalmış çocuklarla evlatlıkların beslenmesi için birer “darüleytam” telakki edilmiş ve bazen de müdür ve muallimlerini ilim ve sanat görmemiş hocalar, kâtipler işgal etmiştir. Bu şartlar altında sanat mekteplerinden yetişenler halkın ihtiyaçlarını haliyle temin etmeye muvaffak olamamışlardır. Bundan başka bu mekteplerde kaynakçılık, fenni makinacılık, otomobil ve traktörler ile ziraat makinelerini tamir edecek elhasıl sanayinin bu günkü zaruretlerine kifayet edecek şubeler açılmadığı gibi cihetle erbab-ı sanayiye ve de ashab-ı ziraata müfit (faydalı) olamamışlardır. İşte bunun gibi noksan vesait (araçlarla, imkânlarla), tahsil ve hocalarla idare olunan bu biçare müesseseler faidesiz ve lüzumsuz olduğu itikadı (düşüncesi) efkâr-ı umumiyyeye yerleşmeye başlamıştır.”

2. KONYA SANAYİ MEKTEBİ

Modern manada ilk Sanayi Mektebi ise Sultan Abdülhamid döneminde Konya valisi olan Mehmet Ferit Paşa

Ağaç İşleri Atölyesi

tarafından 1901'de açıldı⁽¹⁾ Mektep Konya'da sanayiye geliştirmek, yeni meslekler konusunda teorik ve uygulamalı bilgiler vererek yetim veya yoksul gençleri meslek sahibi yapmak amacıyla açıldı.⁽²⁾

Okul binası Şems Mahallesi, Şerafeddin Camii'nin batısında, günümüzde Konya Büyükşehir Belediyesi Zabıta Dairesi Başkanlığı olarak kullanılan binadır. Buradaki Kanuni Sultan Süleyman dönemine ait Konya Bedesteni yıktırılarak yerine mektep binası inşa edildi. Zamanla okulun ihtiyaç duyduğu ek binalar ve bahçe düzenlemesi için çevresindeki bazı yapılar istimlak edilerek alan genişletildi. Mektebin inşaatına 1899'da başlandı. Mektep halkın da yardımlarıyla 1901 yılında bitirildi.

Sanayi Mektebinin giriş alınlığında yer alan kitabede yapının tarihi, mimarı, mühendisinin isimleri ve Sultan Abdülhamid'in bir tuğrası bulunan bir kitabe mevcuttu.⁽³⁾ Binanın doğu cephesinde pencere alınlığında ise çini ustası Mehmet Emin'in ismi yer alan bir kitabe mevcuttur.

Okul eğitim öğretime başlamadan önce Konya Valisi Mehmet Ferit Paşa'nın girişimleriyle 5 Mayıs 1901'de beş hafta süren bir "halı ve kilim sergisi" açıldı. 4000 parça halı ve kilim sergilendiği sergiye Konya, Kastamonu, Kayseri, Sivas gibi yerlerden birçok imalatçı katıldı.

Konya Sanayi Mektebi, 17 öğrenci ile 1901 yılı Eylül ayında üç yıl süreli

Döküm Atölyesi

bir kurum olarak demircilik ve marangozluk şubeleriyle eğitim-öğretime başladı. Öğretimin esasını meslek dersleri oluşturuyordu. Öğrenciler sabah iki saat teorik dersleri gördükten sonra atölyelere geçerek altı saatte uygulamalı meslek derslerini takip ederlerdi. Meslek derslerini yanında Kur'an-ı Kerim, din bilgisi, Türkçe, Musiki, hüsnü hat, tarih, coğrafya, matematik ve geometri gibi dersler de yer almaktaydı.⁽⁴⁾

Okulun resmi bir geliri mevcut değildi. Okulun gelirlerini 1901'de okulda düzenlenen halı-kilim sergisinden elde edilen gelirler, halkın bağışları, belediye gelirlerinden %5 kesinti payı ile okul atölyelerinin siparişlerinden elde edilen kârlar oluşturmaktaydı.

Sanayi Mektebi, 1907'ye kadar va-

(1) Malumat, 21 Nisan 1315/4 Mayıs 1900,

(2) Konya, 11 Kânunuevvel 1323/24 Aralık 1907, sy.1848, s.1.

(3) Tolga Bozkurt, "Sanayi Mektebi Binası", Konya Ansiklopedisi, 7/282-284.

(4) Mektebi Sanayiye Osmani'de Tedris Olunan Ulum ve Fünun Programı, İstanbul, 1325/1910, s.3-132.

Elektrik Atölyesi

linin başkanlığı altında bir komisyon tarafından idare edildi. Komisyon haftada bir gün toplanarak, mektebin gelişmesi için yapılması gerekenler görüşülürdü.

Komisyonla birlikte okulda müdür unvanıyla bir de yönetici bulunmaktaydı. Okulun ilk müdürü Çumralı Emin Bey'dir. Emin Bey döneminde okula asker kökenli demircilik öğretmeni Yüzbaşı Hacı Ali Bey ve marangozluk öğretmeni teğmen Tarhan Bey tayin edildi

Ziraat Bankası icra memurluğu görevine geçen Emin Bey'in yerine 1902'de Mehmet Tevfik Bey getirildi. Mehmet Tevfik Bey döneminde okulun kadrosu genişletildi. 1904'te okula düzenli gelir getirmek amacıyla Meram'da "**Deliklitaş Un Fabrikası/ Maarif Değirmeni**" adını alan bir un değirmeni, bir kiremit ve tuğla fabrikası ile iki dükkân yaptırıldı.⁽⁵⁾

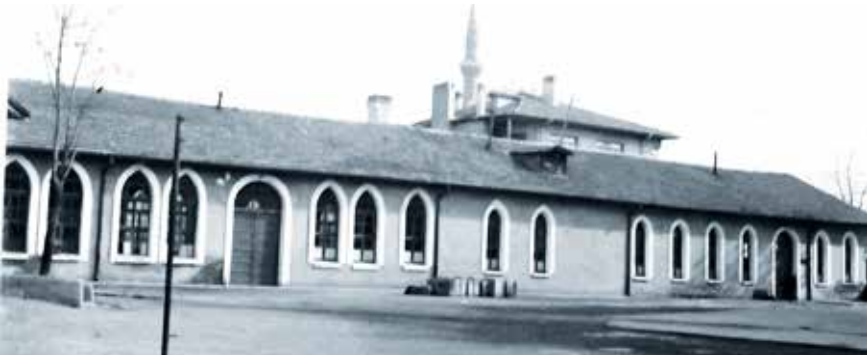
(5) Ali Işık, "Belgelerle Konya Hamidiye Sanayi Mektebi Maarif Değirmeni" Merhaba Akademik Sayfalar, 29 Nisan 2020, sy. 15, s.231-240.

1906'da Vali Faik Bey döneminde döküm ve tesviye bölümleri açıldı. Bu bölümler için İstanbul ve Sivas'tan iki usta getirildi. Yeni bölümlerin açılmasıyla okulun yatılı bölümü açıldı ve 50 kadar öğrenci yatılı kalmaya başladı.

Aynı yıl okulun bando takımı kuruldu ve müzik dersi için İzmir Sanayi Mektebi mezunlarından bir öğretmen getirildi. 1926'ya kadar varlığını koruyan Sanayi Mektebi bandosu Konya'da kutlanan her türlü bayram ve törenlerde hizmet gördü.

1908 'de okulda; halıcılık, ip boyacılığı, marangozluk, kunduracılık, demircilik, tesviye, dökümcülük, terzilik, tornacılık, oymacılık, mobilyacılık gibi sanat bölümleri mevcuttu.

1 Temmuz 1908'de Konya Sanayi Mektebi'nin basına da yansıyan "tevzi'-i mükafat resm-i bihini" yani "mezuniyet ve resmi ödül töreni" yapıldı. Törene Konya valisi Cevad, kumandan Servet Paşa, askeri ve mülki idareciler ile ulema ve eşraf katıldı. Sanayi Mektebi Müdürü Tevfik Efendi tarafından günün anlamına uygun bir konuşma

Tesviye Atölyesi

yapıldı. Ardından marangozluk ve demircilik şubelerinden tahsilini tamamlayarak ustalık kazanmış olan dört öğrenciye ellerinde sermaye olmak üzere uygun görülerek hazırlanan nakdi mükâfat ile diplomaları verildi. Ayrıca tahsilini bitiremeyip de ödüle hak kazanan başarılı öğrencilere de vali tarafından kitap ve saat hediye edildi. Diploma alan öğrencilerden birisi olan Küçük Kazım (Gürel), bir konuşma yaparak “böyle hayırlı bir yurdun tesis ve açılışıyla kendilerinin marifet ve hüner sahibi olmalarını sağlayan Sultan II. Abdülhamit’e şükran borçlu olduklarını” belirtti. Daha sonra Hukuk Mektebi Müdür vekili **Sivaslı Ali Kemali Efendi** tarafından da bir dua yapıldı. Hemen arkasından mektebin bando takımı selam havasını çalarak üç defa (Padişahım çok yaşa) duası orada bulunanlar tarafından söylenildi.⁽⁶⁾

Konya Vilayet Matbaası, 24 Haziran 1909’da Sanayi Mektebi’ne taşın-

dı. Matbaa, 1913’e kadar Sanayi Mektebi’nde faaliyet gösterdikten sonra, Konya vilayet gazetesinin yayınıni aktsatmamak şartıyla Babalık gazetesini sahibi Yusuf Mazhar’a devredildi.⁽⁷⁾

12 Ekim 1909’da mektep binasının ikinci katı Konya Hukuk Mektebi’ne kiraya verildi. Hukuk Mektebi 1913’e kadar burada kaldı.

Hakem gazetesinin sahibi ve aynı zamanda Konya İttihat ve Terakki Kulübünün de reisi olan okul müdürü Mehmet Tevfik Bey,⁽⁸⁾ 1909’da mal müdürlüğüne atanınca okul müdürlüğüne **Bekir Sıdkı Bey** getirildi. Bekir Sıdkı Bey döneminde okula varidat temini için çalışmalar yapıldı. Öğretmensizlikten dolayı atıl duran okul bandosunu aktif hale getirmek için yeni bir müzik öğretmeni tayin etti.

1910’da okulun gelirlerinin azalması sebebiyle Vilayet Meclisi’nin kararıyla mektebin kapatılması gündeme geldi. Ancak Konya Valisi Arifi

(7) Caner Arabacı, Konya Vilayet Matbaası, Konya Ansiklopedisi, 6/130.

(8) Meşriki irfan, 2 Temmuz 1325/1910, Sy.34

(6) Konya, 24 Haziran 1324/7 Temmuz 1908, s.1.

Demir Atölyesi

Paşa; “Meşrutiyet döneminde bir mektep kapatılamaz, mektep kapatmak ta iş değildir.” diyerek sanayi mektebinin kapatılmasını engelledi.

Bekir Bey’in ayrılmasından sonra 1910’da **Lokman Bey**, 1911’de **Halim Bey** ve 1913’de Şevki Bey müdürlük yaptı. 1912’de okul Muhasebe-i Hususiye (Özel İdare)ye devredildi.

1913’de marangoz atölyesinin üstünde Konya’nın ilk sinema salonu açıldı. Burada çeşitli filmler gösterilmeye başlandı. Salon aynı zamanda tiyatro temsilleri için de kullanıldı. Salonun ortasında makine dairesi, arka tarafta ise zeminden yüksekte yirmi kişilik mevkiler bulunuyordu. Bu mevkiler daha sonra gece matinelerinde bayanlara tahsis edilmiştir. Sinema makinesi, okulun bahçesinde bulunan küçük bir motor ve dinamosundan elde edilen elektrikle çalıştırılmıştır. Pazar günleri dışında sinemada her akşam film gösterimleri yapılmıştır. Haftanın bir günü bayanlar için ayrılmıştır. Sinema afişlerinin yazıları ve film arasında gösterilen yazılar makine Ziya Bey tarafından yazılmıştır. Filmin anlaşılmasını sağlamaya yönelik olan bu yazılar çini mürekkeple cam üzerine yazılarak hazırlanmıştır. 1926’ya kadar açık kalan sinemada I. Dünya Savaşı ve Milli Mücadele boyunca milli hisleri uyandırma ve mücadeleye teşvik amacıyla halka ücretsiz film gösterimleri yapıldı. Bu amaçla haftanın iki günü ücretsiz film gösterildi. I. Dünya Savaşı sırasında Alman-

ların çeşitli cephelerde çektikleri sahneler ve Çanakkale Savaşı’ndan görüntüler gösterildi. İlginç görüntülerden oluşan bu filmler halkı derinden etkilemiş ve böylelikle Millî Mücadele’ye katılım artmıştır.⁽⁹⁾

1914’te göreve başlayan **Osman Ferid** (Sağlam) Bey döneminde savaş halinde bulunan ordunun ihtiyaçları doğrultusunda kunduracılık, terzilik, çorapçılık ve fanilacılık gibi yeni şubeler açıldı.

1917’de göreve gelen **Nazif Bey** döneminde Konya Ticaret ve Sanayi Odası’nın katkısıyla bir grup öğrenci ihtisas için Almanya’ya gönderildi.

Sanayi Mektebi binası 1918’de boşaltıldı. Okul öğrencileri Konya Darüleytam (Öksüz Yurdu’na) taşındı. Bu taşınma işleminin sebepleri arasında bazı soruşturmalar yer aldı. Müdür Ekrem Reşat (Koçu) Bey, müdür yardımcısı Münir Bey hakkında öğrenci ve ahali tarafından yapılan şikâyeti vilayete bildirdi. Münir Bey hakkında başlatılan tahkikata bağlı olarak Ekrem Bey de geçici olarak görevden alınarak müdürlüğe eski müdür Nazif Bey getirildi.⁽¹⁰⁾

Sanayi Mektebi binası önce Konya Belediyesi,⁽¹¹⁾ daha sonra da Konya Kordulu Karargâhı olarak kullanıldı.

(9) Ahmet Kuş, Sinemalar, Konya Ansiklopedisi, 8/112-113.

(10) Kerim Sarıçelik, Konya’da Modern Eğitim Kurumları, s. 222; Fırat, Konya’daki Eski Sanayi Mektebi, 350.

(11) Türk Sözü, 17 Temmuz 1918, sy. 350-57, s.2.

Konya Sanayi Mektebi

1919 Eylül'ünde Karargâhın başka bir yere taşınması üzerine bina yeniden Sanayi Mektebi'ne tahsis edildi. Bu dönemde okul, gündüzlü öğrenci de kabul etmeğe başladı.

Aynı yıl Ekrem Reşat yeniden okul müdürlüğüne getirildi. Ekrem Reşat döneminde terzilik ve kunduracılık atölyesinin yanında marangozluk, demircilik atölyeleri açıldı, Sanayi Mektebi Bاندosu ile Konya'nın ilk sineması olan Sanayi Mektebi Sineması'nı yeniden faaliyete geçirdi. Ayrıca onun döneminde okula yeni tayinler ve başka okul öğretmenlerinin görevlendirilmesi yoluyla öğretmen açığı kapatılmaya çalışıldı.

Okulun tarih öğretmeni Celaleddin Ali İmer, Sanayi Mektebinin 1919'da durumunu şöyle anlatmaktadır:

“(Askerlikten) dönüşümüzün ferdası sayılabilecek bir zamanı müteakip Konya Sanayi Mektebi'ne ihtisasımız dâhilinde olan tarih ve coğrafya muallimi olarak tayin olundum. 10-12 sene bu vazifeyi ifa ettim. O zamanlarda da bu günkü zeki ve kıymetli muallimler müstait ve çalışan genç talebeler mektebi adeta istila etmişti Ancak şimdikiyle farkımız Vilayet Hususi İdaresi emrinde olan bu yuvanın muallimleri olan bizler aylarca maaş ala-

mıyor 140-150 yatılı talebe eksik gidilirdi. Müdür ve muhasebeci kafalarından doğan düşüncelerin idaresi altında tedrisatın devamı da zorluğu çabasına elhasıl bir keşmekeş içinde yüzerdik. O zamanlar mektepte terzilik, kunduracılık, demir ve ağaç üzerine zanaatlar tedris edilirdi.”⁽¹²⁾

1921'de okul müdürlüğüne **Tahir Fevzi Bey** getirildi. O'nun döneminde 1922'de arabacılık şubesi açıldı. Ancak bir yıl sonra I. Dünya savaşı yıllarında açılan diğer şubelerle birlikte bu şube de kapatıldı.

1923 yılında okula vali tarafından **Yusuf Cemal Bey** getirildi. Yusuf Cemal Bey okulda birçok yenilik yaptı. İşlevini yitirmiş eski atölyelerin yerine yenisi yaptırdı. Torna-tesviye atölyesi genişletti. Atölyeye 800 lira değerinde bir torna tezgâhı aldı. Ayrıca diğer atölyelere yeni aletler getirdi.

19 Haziran 1923'te kendisiyle yapılan bir mülakatta Yusuf Cemal Bey okulla ilgili şu bilgileri vermektedir:

“Yedi buçuk ay kadar evvel müdüriyete tayin edildim. Mektebe bi'l-vurud teftişatımı ikmal ettiğim vakit talebeyi elbisesiz, mektep binasının ekser mahallerini tamire muhtaç, sanat-

(12) Yeni Konya, 4 Mart 1953.

Konya Sanayi Mektebi

hanelerin malzemelerini pek noksan (eksik) buldum. Bunların hepsi de ehemmiyetli ve paraya ihtiyaç gösteren şeylerdi. Vilayete müracaat eyledim. Gerek makam ve gerek daimi encümen heyeti, hakkımda hüsnü teveccüh ibzal ile bunların temini hakkında maruzatımı terviç buyurdular. **İmkânâtın** (imkanların) müsaadesi nispetinde muhasebe-yi hususiye müdüriyetinden teshilat (kolaylık) gösterildi. Talebe, giydirildi. Bina mühimmen tamir ettirildi. Ayrıca mektep dâhilinde bir hamam inşa ettirerek günlerce istihmam etmeyen (yıkılmayan) talebenin her zaman yıkanması temin edildi. Demirhane için Adana'dan bin liralık malzeme edevatı getirttim. Çarkçı yüzbaşılığından mütekaait Hak-ki Efendi namında dökmeciliğe bihak-kin vakıf bir usta celp ettim. Elhasıl imalathaneyi de faal bir hale koydum. Mektebe vürudumda leyli (yatılı) talebenin miktarı seksen altı idi. Beş ne-

hari (gündüzlü, yatılı olmayan) talebe ile beraber yekûn-ü umumisi doksan birdir. Şimdide o kadardır. Bu müddet zarfında talebe kabul edilmemesi sene-i tedrisiyetin evasıtına (ortasına) tesadüf etmekten münbaistir (dolayıdır). Eylülde mevcut yüze iblağ olunacaktır (ulaşacaktır). Mektebin bu sene bütçesi otuz bin lira kadardır. Mektepte geçen sene üç bin lira ve edavat temin etmiştir ki bu sene daha ziyade tezyad edeceği (artacağı) memuli kavirdir (kuvvetle muhtemeldir). Mektebin müddet-i tahsilesi (tahsil süresi) dört sene ise de bu sene tatbikat sınıfının ilavesiyle beş olmuştur. Bu sınıf yalnız sanatla iştigal edecek ve mektepten kendilerine yevmiye (günlük ücret) verilecektir. Şu suretle imalathanelerimiz serbest imalathaneler gibi sabah-tan akşama kadar erbab-ı müracaata küşade (açık) bulundurulacaktır. Şu halde bu sene dördüncü sınıftan beşinciye geçen talebe tamamıyla mezun addedilemeyecektir. Harice (piyasaya) iş yapılmaktadır. Bilumum imalathanelerimiz hâl-i hazırda nafi olmakla beraber bir kısmı muhtaç-ı tamir ve tebdil olup bütçemizin müsaadesi nispetinde peyder pey ıslahına say olunan alatin ikmalı takdirinde daha nafi (faydalı) bir şekle girecektir. Elyevm bilumum makine parçalarıyla ziraat edavatı (aletleri) tamir edecek bir şekle sokulmuştur. Şu suretle müessese fabrika sahiplerinin ve erbab-ı ziraatın ihtiyacatını temin etmektedir. Bu sene birkaç tezgâh mubayaasına (satın alınmasına) muvaffak olursam imalathane tekemmül edecek hem mekteb için iyi bir menba (kaynak, gelir) ve edavat hem de talebe için görgülerini artıracak bir sanathane (atölye) olacaktır. Mektep evvelce edavat ve malzeme noksanından dolayı müracaat eden erbab-ı mesalihe günü gününe işlerini yetiştirmemekte idi. Bundan dolayı müşterilerinin birçoğunu kaybetmiştir. Şimdi müracaat edenlerin işleri vaktinde yetiştirilmektedir. Bu hususta iade-i itibara say etmekteyiz. O zaman varidatımız pek çok tezyad edecek (artacak) ve şu suretle müessese-miz ati (gelecek) için memlekete pek

müfid (faydalı) bir amil olacaktır.”(13)

1924’de Konya Sanayi Mektebinde sınıf bazında birinci sınıfta 18, ikinci sınıf 41, üçüncü sınıfta 20, dördüncü sınıfta 11 olmak üzere toplam 90 öğrenci vardı.

Meslek bazında demir-torna 11, tesviye 22, demirci 19, marangoz, 21 ağaç tornacı 3, 12 dökümcü, 2 makineci öğrenci eğitim görmekteydi. Okul öğrencilerinden 5’i paralı 70’i parasız, 15’i de gündüzlü-parasızdı. Öğretmen sayısı 16 idi. ayrıca 9’da hizmetli görev yapmaktaydı.⁽¹⁴⁾

1924’te okulun eğitim-öğretim sistemi de değişti. Dört sınıftan ibaret olan okul beş sınıfa çıkarılarak ilk üç sınıf hem teorik hem de uygulama, diğer, iki sınıf yalnız uygulamalı olmak üzere beş yıllık meslek okulu haline getirildi.

11 Haziran 1924’de Konya valisi Kazım Bey ve meclisi umumi azalarından bazıları ile Sanayi Mektebini ziyaret etti. Uzun müddetten beri işletilmeyen döküm ocağının açılışını yaptı.⁽¹⁵⁾

1925’de okul civarındaki kapatılan bazı medrese yapıları ile istimlak edilen bazı evler yıktırılarak okul alanına eklendi. Aynı yıl ekim ayında Konya ziyaretleri esnasında Atatürk, Sanayi Mektebini ziyaret etti.⁽¹⁶⁾

1926’da okula yeni marangozhane yaptırıldı. Okulun eğitim-öğretim süresi dört yıla düşürüldü. 1928’de tekrar beş yıla çıkarıldı.

1927’de Sanayi Mektebi atölyelerinde yapılan bazı örnekler Ankara’ya Cumhurbaşkanlığına gönderildi. Numuneler Cumhurbaşkanlığı kâtabi umumisi Tevfik Bey vasıtasıyla Mustafa Kemal’e takdim edildi. Tevfik Bey’in Sanayi Mektebi müdürü Yusuf Cemal Bey’e gönderdiği iltifatnamede şunlar yazılıydı:

“Mektebiniz mamulâtından gönderdiğiniz numuneler geldi. Reiscum-

hur hazretleri gördüler ve pek beğendiler. Talebinin gösterdiği kabiliyetten ve sarf olunan gayretten memnun oldular. Teşekkürlerini arz ederim efendim.”⁽¹⁷⁾

Aynı yıl okulun öğrenci sayısı 82’ye indi.⁽¹⁸⁾ 1912’den beri Özel İdare himayesinde bulunan okul 1927’de çıkan 2765 sayılı kanunla Maarif Vekâleti-ne/Milli Eğitim Bakanlığı’na devredildi.

1928 yılında görevi başındayken vefat eden Yusuf Cemal Bey’in yerine demir atölyesi şefi Mehmet Asaf Bey atandı. 1930 Eylül ayına kadar görevde kalan Mehmet Asaf Bey’in yerine Maarif Vekillîği tarafından İzmir Sanat Okulu elektrik atölyesi şefi olan Mehmet Ali Ertekin müdürlüğe atandı.

3. KONYA BÖLGE SANAT OKULU

1931’de 1867 sayılı kanunla iller dokuz bölgeye ayrılmış ve her bölge mali ve yönetimi bölgeye dâhil illerce karşılanmak üzere birer Sanat Okulu faaliyete geçirilmiştir. Böylece Konya Sanat Okulu da “**Bölge Sanat Okulu**” haline getirildi.

Okulun açıldığı yıldan 1932’ye kadar okulun öğrenci sayısı artarak 2.187’si yatılı, 501’i gündüzlü olmak üzere 2.688 kişi okuldan mezun oldu.

Mehmet Ali Bey, 1935’te Maarif Vekâleti tarafından Kastamonu Sanat Okulu müdürlüğüne tayin edilince İzmir Sanat Okulu model atölyesi şefi ve müdür muavini olan Ali Rıza Gürkan, Konya Sanat Mektebi müdürlüğüne atandı.

1935-1936’da okul hudutlarında bulunan bir medrese binası daha yıktırılarak bahçeye dâhil edildi. Okul civarındaki vakıf idaresine ait toprak evler istimlak yoluyla okula dâhil edilerek alan genişletildi. Bu arsa üzerine bir mutfak, bir çamaşırhane ve bir hamam yaptırıldı.

1936’da okulda **Akşam Sanat Okulu** açıldı ise de fazla talep olmadığı için kısa sürede kapandı.

(13) Halk, 19 Haziran 1923.

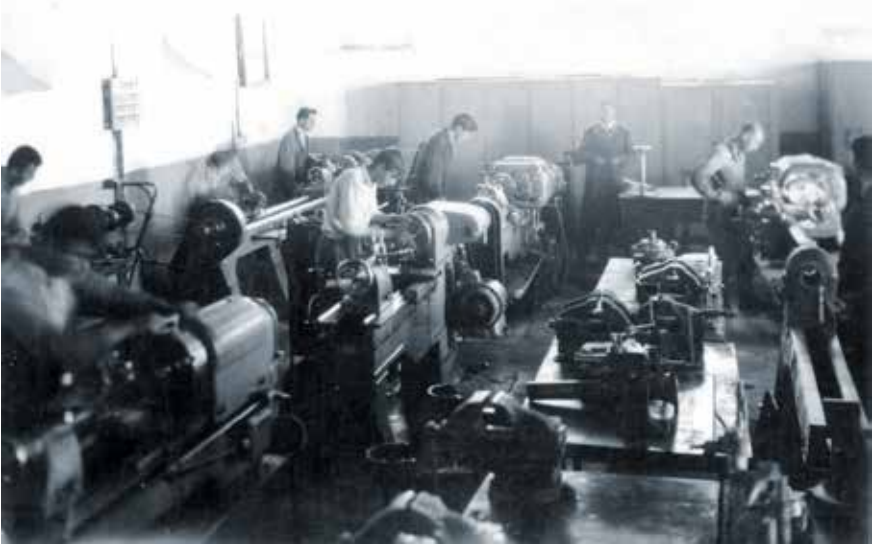
(14) Mehmet Ö. Alkan, Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Modernleşme Sürecinde Eğitim İstatistikleri, (1839 – 1924), s.318.

(15) Babalık, 113 Haziran 1924.

(16) Muzaffer Hamid, “Konya Sanayi Mektebi”, Babalık, 12 Nisan 1927.

(17) Babalık, 10 Nisan 1927.

(18) Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi, 1927-1928.

Sanat Okulu atölye

1937'de Ali Rıza Gürkan, Edirne Sanat Okulu müdürlüğüne tayin edilince yerine **Nihat Saydam** geldi. 1942'ye kadar görev yapan Gürkan döneminde okulun demirhane tesisatını tamamlamış, meydanın ortasındaki eski sinema binasına ait helâlar yıktırılarak yerine atölyeler açılmış, helâlar atölyelerin arkasına yeniden inşa ettirilmiştir.

Konya Sanat Okulu 1940'ta Milli Eğitim Bakanlığınca yurdun değişik yerlerinde üç yıllık sanat okulları açma kararı üzerine bu okullar için gerekli malzemenin üretilmesi için yaz tatili yapmamış çalışmasına yaz ayı boyunca devam kararı almıştır. Atölyelerde çalışan öğrenciler hem stajlarını yapmışlar hem de yevmiyeleri ödenmiştir.⁽¹⁹⁾

1942'de Nihat Saydam İzmir Sanat Okulu'na tayin olunca, yerine İzmir Sanat Okulu Müdürü **Muzaffer Harç** tayin edildi. Muzaffer Harç, 1944'te okulun batı tarafına marangoz ve model atölyesi için yeni bir bina, yeni derslikler ve gündüzlü öğrenciler için bir yemekhane inşa ettirdi. 17 Kasım 1944'de Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, okulu ve bölümleri ziyaret ederek yetkililerden **çalışmalar** hakkında bilgi aldı.

(19) Ekekon, 17 Temmuz 1940.

1923'ten 1944'e kadar okul 676 mezun verdi. 1944'de birinci sınıfta henüz mesleğe ayrılmayan 306 öğrenci ile tesviyede 246, demircilikte 86, dökümcülükte 66, modelde 34, marangozluk bölümünde 92 olmak üzere okulda toplam 840 öğrenci mevcuttu.⁽²⁰⁾

4. KONYA ERKEK SANAT ENSTİTÜSÜ

1945'de okulun adı "**Konya Erkek Sanat Enstitüsü**" olarak değiştirildi. Okulda 49 öğretmen, 887 öğrenci mevcuttu.⁽²¹⁾

Okul müdürü Muzaffer Harç'ın 1945'te İzmir'e öğretmen olarak naklinden sonra yerine Sultanahmet Erkek Enstitü müdür yardımcısı İhsan Torol tayin edildi. 1947'de öğrenci, okul, öğretmen ve aile arasında ilişkileri düzenlemek, okulun ihtiyaçları hakkında destek olunmasını sağlamak, öğrencilerin durumları hakkında bir bilgi vermek amaçlı "**Okul Aile Birliği**" kuruldu.⁽²²⁾

1948'de okula bitişik Bekir Sami Paşa/İslahı Medaris Medresesinden geri kalan yerler yıkılarak bahçe halinde Okul alanına ilave edildi.

(20) Ekekon, 29 Ekim 1944.

(21) Ekekon, 29 Ekim 1945.

(22) Selçuk, "Erkek Sanat Enstitüsü Okul Aile Birliği Kuruldu", 4 Şubat 1947.

1927, öğretmenler

İhsan Torol'un 1949'da Bursa Sanat Enstitüsü'ne tayininden sonra Malatya Erkek Sanat Enstitüsü Müdürü Süreyya Ulgüray okul müdürü oldu. 1950 yılına kadar bu görevi yaptıktan sonra genel müdürlüğe alınması üzerine müdürlük görevine naklen Mardin Sanat Okulu müdürü Mehmet Özaksay getirildi.

1951-1952 öğretim yılında motor ve elektrik şubeleri için bahçeye bir atölye kuruldu. Tesviye atölyesinin önünü kapatan eski döküm atölyesi yıktırılarak demir ve döküm atölyelerinin arasına küçük bir döküm atölyesi yaptırıldı. Aynı yıl döküm ve model atölyeleri tamamen kaldırılarak yerlerine motor ve ziraat aletleri tamir atölyesi ve elektrik atölyesi ilave edildi.

1953'te okul müdürü Mehmet Özaksay, askerlik görevini yapmak için görevinden ayrıldı. Müdürlük görevine vekâleten birkaç ay müdür yardımcısı Ahmet Naci Karahüyükü tarafından yürütüldükten sonra Samsun Erkek Sanat Enstitüsü Müdürü Nuri Özkan bu göreve naklen tayin edilerek göreve başladı. Nuri Özkan'ın 1956'da ayrılmasından sonra aynı yıl müdürlüğe Mustafa Karluk atandı.

1938-1957 yılları arasında tesviye bölümünden 338, demir bölümünden 87, döküm bölümünden 90, model bölümünden 57, marangoz bölümünden

104, elektrik bölümünden 110 ve motor bölümünden 64 olmak üzere 870 öğrenci okuldan mezun oldu.

1961'de Lami Düdükçü, 1966'da Tahir Çelik, müdürlüğe atandı. (23) 1962'de Akşam Tekniker Okulu'nu bünyesine aldı.

1967-1968 öğretim yılında okul şehir stadyumunun güneyinde inşa edilen ve 14 milyon liraya mal olan yeni binasına taşındı. Bu dönemde okul, makine ressamlığı ve elektronik bölümlerine kavuştu. Ayrıca Nurten Ulutürk adında ilk kız öğrenci elektronik bölümüne kayıt yaptırdı. (24) 1968'de İsmail Güner, müdürlüğe atandı.

5. ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ

1974'te okulun adı **Endüstri Meslek Lisesi** oldu. 1975'te harita kadastro, 1976'da değirmencilik bölümleri açıldı. 1978'de İsmet Baysal, müdürlüğe atandı.

30 Mart 1979'da Sanayi Mektebi eski binası yandı ve kullanılamaz hale geldi.

1980'de Kâzım Özipek, müdürlüğe atandı. O'nun döneminde 1982'de Konya'nın ikinci meslek lisesi olan Fa-

(23) Yeni Konya, 26 Eylül 1967.

(24) Yeni Konya, "Sanat Okulunun İlk Kız Öğrencisi", 5 Ekim 1967,

tih Endüstri Meslek Lisesi açılınca⁽²⁵⁾ elektronik, makine, ressamlığı ve kadastro bölümleri bu okula aktarıldı.

1985'de Sadettin Erkan okula müdür oldu. 11 Mart 1986'da Selçuk Üniversitesi rektörü Halil Cin, okulu ziyaret etti. Halil Cin, "üretim dönük çalışmalar için meslek lisesindeki makinelerin en iyi şekilde değerlendirilmesi ve dışarı ile rekabet edebilmeleri gerektiğini" ifade ederken okul müdürü Sadettin Erkan "daha çok üretim yapabilmemiz için döner sermaye kanununun çıkarılması gerekir" açıklamasında bulundu.⁽²⁶⁾

1993'de İsmail Yağcı, müdür olarak atandı. 2005'te Bilişim Alanı açıldı. 2006'da Ali Karagöz okul müdürü oldu. 2007'de Biyomedikal Teknolojisi Alanı açıldı. 2009'da Mehmet Emin Botsalı müdürü oldu. 2010'da Hüseyin Akyar ve Fatih Aydın'ın müdür vekilliğinden sonra 2011'de Abdi Kalan okul müdürlüğüne atandı. 2014'de halen müdürlük görevine devam eden Hasan Demirbağ atandı.

1970'den 2019 yılına kadar Endüstri Meslek Lisesi ve Teknik liseden mezun toplam öğrenci sayısı 20.571'dir.⁽²⁷⁾

Günümüzde "Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi" adını alan bu tarihi okulda 58 derslik ve 42 atölye mevcut olup 185 öğretmen, 40 personel, 1856 öğrenci ile eğitim öğretimi devam etmektedir.⁽²⁸⁾

Kaynaklar:

- ALBAYRAK Muzaffer-ŞEKER Kevser. Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı Eğitiminde Modernleşme, İstanbul 2014.
- ALKAN, Mehmet Ö. Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Modernleşme Sürecinde Eğitim İstatistikleri, (1839-924), Ankara 2000.
- Babalık, 13 Haziran 1924; 10 Nisan 1927.
- BOZKURT, Tolga. "Sanayi Mektebi Binası", Konya Ansiklopedisi, Konya 2014, c.7, s.282-284.
- ARABACI, Caner, Konya "Vilayet Matbaası", Konya Ansiklopedisi, Konya 2014, c.6, s.130.
- Cemal Bey, "(Konya Muallimler Birliğinde Kon-

(25) Yeni Konya, 30 Ağustos 1982.

(26) Yeni Konya, 12 Mart 1986.

(27) Okula ait istatistiği 12 Haziran 2020 tarihinde gönderen okul müdürü Sayın Hasan Demirbağ'a teşekkür ederim.

(28) Yenigün, "Meslek Liseleri Önemsenmeli" 14 Mart 2020

ferans:) Sanat Mekteplerinin Ehemmiyeti ve Medeniyet Âlemindeki Yerleri", Babalık, 19 Mart 1328.

Cemal Bey. "Şehrimizin Sanat Yuvalarını Ziyaret", Halk,19 Haziran 1922.

ÇELİK, Ahmet. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Konya Öğretmenleri, Konya 2020.

Ekekon, 17 Temmuz 1940; 29 Ekim 1944;29 Ekim 1945.

EVREN, Afif. "Konya'da İlk Halı Sergisi", Babalık, 13-30 Kasım1948.

FIRAT, Nurcan İnci. "Konya'daki Eski Sanayi Mektebi" www.acikFotoğraf.fsm.edu.tr/handle/firat (Erişim, 10.06.2020).

İŞİK, Ali. "Belgelerle Konya Hamidiye Sanayi Mektebi Maarif Değirmeni", Merhaba Akademik Sayfalar, 29 Nisan 2020, sy.15, s.231-240.

İMER, Celalettin Ali. "Konya Erkek Sanat Enstitüsünün Tarihçesi", Yeni Konya, 5 Mart 1953; "Sanat Okulundaki İki Atölye Hakkında", Yeni Konya, 4 Mart 1953; "Sanayi Mektebinin Hali İstikbali ve Temennilerim", Babalık 22 Ocak 1927.

KARATAŞER, Büşra. "Konya Hamidiye Sanayi Mektebi (1901-1906)", Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Kırklareli 2017, c.6, sy.1, s.121-138.

Konya, 11 Kânunuevvel 1323/24 Aralık 1907, sy.1848, s.1; 24 Haziran 1324/7 Temmuz 1908, s. 1.

Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Arşivi Konya İl Eğitim Tarihi Müzesi Arşivi

KUŞ, Ahmet. "Konya Sanayi Mektebi", Merhaba Akademik Sayfalar, 25 Nisan 2012, sy.14, s.214-219; "Sinemalar", Konya Ansiklopedisi, Konya 2015, c.8 s.112-111.

MEB, Geçmişten Günümüze Fotoğraflarla Mesleki ve Teknik Eğitim, Ankara, 2019.

Mektebi Sanayiye Osmanî'de Tedris Olunan Ulum ve Fünun Programı, İstanbul, 1325/1910.

Muzaffer Hamid, "Konya Sanayi Mektebi", Babalık, 12 Nisan 1927; "Meslek Mektepleri ve Ehemmiyetleri", Babalık, 19 Mart 1928.

ÖNDER, Mehmet. Konya Maarifi Tarihi, Konya 1952.

SAKAOĞLU, Necdet, Osmanlıdan Günümüze Eğitim Tarihi, İstanbul 2003.

SARIÇELİK, Kerim. Konya'da Modern Eğitim Kurumları (1869-1919), Konya 2010.

SEMİZ Yaşar-KUŞ, Recai. "Konya Sanayi Mektebi (1901-1960)", Yeni İpek Yolu Konya Ticaret Odası Dergisi Konya Kitabı V. Özel Sayı, Konya 2002, s.103-138.

SORUÇ, Nurullah, Konya Sanayi Mektebi, Konya 2016.

SÖZEN, M.-DÜLGERLER, O.N. "Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nin Önemli Bir Yapısı: Konya'da Sanayi Mektebi", Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan, İstanbul, 1981, s.437-460

Türk Sözü, 17 Temmuz 1918, sy. 350-57, s.2. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi, 1927-1928.

Yeni Konya, 5 Ekim 1967; 12 Mart 1986; 26 Eylül 1967; 30 Ağustos 1982; 4 Mart 1953.

Yenigün, "Meslek Liseleri Önemsenmeli" 14 Mart 2020.